

The background features a light blue gradient with a yellow horizontal line near the top and a yellow vertical line on the right. In the center, there is a stylized illustration of three blue human figures holding hands, with several yellow stars scattered around them, reminiscent of the European Union flag.

Program prekogranične saradnje Srbija – Bosna i Hercegovina Programiranje i priprema programске strategije

Milan Marjanović, Aleš Zupan

This is a project funded
by the European Union

giz

A project implemented by
a consortium led by GIZ¹

Predavači

- Aleš Zupan
 - Delegacija EU u Sloveniji, 2000-2003
 - Programi prekogranične saranje u Srbiji 2004-2008
 - RSEDP Program, 2009-2012
 - Priprema i implementacija projekata, koje finansira EU

Predavači

- Milan Marjanović
 - Programi prekogranične saradnje u Srbiji 2006 – 2010
 - Strateško planiranje 2010-2012
 - Danube – Serbia, sprovođenje grant šeme
 - Iskustvo u implementaciji, evaluaciji - 7 godina

Zašto ste vi ovde?

- **Proces učešća (participatory process)** – EU pridaje veliki značaj učešću krajnjih korisnika (fondova) u procesu programiranja
- Da kažete svoje mišljenje i potvrdite, da li se proces odvija u pravom pravcu
- Da se u ranoj fazi upoznate sa budućim IPA2 programom prekogranične saradnje SRB-BiH

!! Transparentan i statusno neutralan proces

Program i način rada

- Presentacija procesa programiranja
- Presentacija SWOT analize
- Presentacija strateških smernica programa
- Interaktivna diskusija, sa doprinosom učesnika

!!! Pretpostavke su radna verzija / predlog, koji je predmet daljeg usklađivanja i odobrenja Zajedničkog Tehničkog Tela (JTF)

PROCES PROGRAMIRANJA

This is a project funded
by the European Union

giz

A project implemented by
a consortium led by GIZ 6

Programiranje CBC programa – 1

- Predstojeći proces namenjen je pripremi programskih smernica i dokumenata za naredni programski period 2014-2020, za program prekogranične saradnje SRB-BiH
- Cilj programiranja je priprema programa u skladu sa pravilima i smernicama EU i konkretnim potrebama na mikro-nivou (programskoj teritoriji)

Programiranje CBC programa – 2

- Proces programiranja će definisati institucionalni okvir u kojem će se sprovesti programi
- Definirati će se okvir aktivnosti – konkretnih projekata – i finansijskih sredstava
- **PRETPOSTAVKA:** Sprovođenje programa preko javnih poziva – grant šeme

Koraci – 1

- Anketa organizacija na programskoj teritoriji: opštine, javna preduzeća, agencije, komore, ministarstva, javni i nevladin sektor
- Dodatni intervjui: regionalne agencije, opštine, ministarstva, komore, nevladin sektor
- Analiza statističkih podataka, strategija i ostalih relevantnih dokumenata

Koraci – 2

- Analiza rezultata prethodnog programa/
poziva
- Priprema SWOT analize: prednosti, slabosti,
mogućnosti i pretnje programske teritorije
- Priprema programskih smernica: koje
odražavaju rezultate analize, proceduralne
zahteve i potrebe programske teritorije
- Priprema programskog dokumenta

Ključni izazovi

- Kako što bolje povezati proceduralne zahteve sa konkretnim izazovima i očekivanjima na mikro nivou
- Kako zadovoljiti široki krug potencijalnih aplikanata i partnera na programskoj teritoriji
- Kako osigurati što veći uticaj i što bolju efikasnost relativno ograničenih fondova

**VAŽNO UČEŠĆE PREKOGRANIČNIH
STAKEHOLDERA U PROCESU
PROGRAMIRANJA!!**

Mogući pristupi u programiranju – 1

- OPŠTI PRISTUP
 - Široki okvir mogućih projektnih aktivnosti
 - Ovaj princip se primenjuje u postojećim programima 2007-2013
 - GLAVNA PREDNOST: široki krug organizacija i mogućih aktivnosti
 - GLAVNA MANA: nedostatak fokusa

Mogući pristupi u programiranju – 2

- SPECIFIČNI – OGRANIČENI PRISTUP
 - Uži okvir projektnih aktivnosti – selekcija
 - Princip će se primeniti u programu 2014-2020
 - GLAVNA PREDNOST: fokusirani programi, više sredstava za pojedinačne/specifične aktivnosti, merljivi uticaj(IMPACT)
 - GLAVNA MANA: ograničene mogućnosti – neke aktivnosti i neki aplikanti možda isključeni

Tematski prioriteti definisani sa strane EU

- TP1: Zapošljavanje, mobilnost radne snage, kulturna i socijalna inkluzija
- TP2: Zaštita životne sredine, promocija klimatskih promena, prevencija i upravljanje rizicima
- TP3: Transport i javna infrastruktura
- TP4: Podrška turizmu, kulturnoj i prirodnoj baštini
- TP5: Investicije u mlade, obrazovanje i veštine
- TP6: Promocija upravljanja, podizanje kapac. administr.
- TP7: Konkurentnost, podrška MSP
- TP8: Podrška istraživanju, tehnološkom razvoju, inovacijama i ICT

Definisanje strateških pravaca

- USLOV EU: Izabrati najviše 4 tematska prioriteta
- Izabrati najrelevantnije tematske prioritete (na osnovi analize)
- Imati u vidu koji tip projekta može postići zadovoljavajuće efekte i obavezni prekogranični uticaj
- Delovi nekih od tematskih prioriteta mogu da se realizuju preko drugih TP

Slabiji tematski prioriteti – 1

- TP3 Transport i infrastruktura
 - Visina projekta ne odgovara mogućnostima prekograničnog programa
 - Kod infrastrukturnih projekata se teško dokazuje prekogranični efekat
 - Delove tematskog prioriteta je moguće realizovati kroz TP2 Životna sredina

Slabiji tematski prioriteti – 2

- TP5 Mladi, edukacija i veštine
 - Veliki deo tematskog prioriteta je moguće realizovati u drugim TP, npr zapošljavanje, turizam, R&D
- TP6 Upravljanje i podizanje kapaciteta admin.
 - Relativno malo interesovanje tokom analiza
 - Postoje drugi programi koji pokrivaju ovaj TP

Slabiji tematski prioriteti – 3

- TP7 Konkurentnost, MSP
 - Relativno loši rezultati prethodnih poziva
 - Mogućnost realizovati aktivnosti u drugim TP, npr. zapošljavanje, turizam i R&D

SWOT ANALIZA

This is a project funded
by the European Union

giz

A project implemented by
a consortium led by GIZ.

TP 1 – Zapošljavanje i socijala

Prednosti	Slabosti
Dostupnost strateških dokumenata, jasan zakonski okvir	Visoka stopa nezaposlenosti, posebno među mladima i grupama sa posebn. potr.
Niska cena radne snage, koja čini područje interesatnim za investitore	Niska fleksibilnost radne snage, u smislu dobijanja novih znanja i veština
Postojanje bilateralnih sporazuma	Ograničena integracija grupa sa posebnim potrebama i manjina
Mogućnosti	Pretnje
Povećan broj obrazovnih i trening institucija na programskoj teritoriji	Niska mobilnost radne snage, zbog administrativnih prepreka
Uvođenje evropskih standarda u oblasti aktivnih mera zapošljavanja	Loše reakcije i odzivnost radne snage na potrebe tržišta rada
Uvođenje obuka koje su usmerene u veštine, koje se traže na tržištu rada	

TP 2 – Životna sredina

Prednosti	Slabosti
Postojanje pozitivnih inicijativa, npr regionalnih deponija	Loše stanje infrastrukture – postrojenja za prečišćavanje, vodovod, deponije
Uspostavljeni kontakti prekograničnih partnera u oblasti očuvanja životne sredine	Nizak nivo procedura u oblasti čvrstog otpada, nedostatak prakse reciklaže
Postojanje prirodnih izvora – ugalj, hidro-potencijal	Nizak nivo spremnosti za vanredne situacije
	Nizak nivo svesti o značaju očuvanja životne sredine, klimatskim promenama
Mogućnosti	Pretnje
Upotreba alternativnih izvora energije – hidro-potencijal, biomasa isl.	Nedovoljna finansijska sredstva sa nacionalnog nivoa za finansiranje infrastrukture
Razvoj javno-privatnih partnerstava u oblasti očuvanja životne sredine	

TP 4 - Turizam

Prednosti	Slabosti
Očuvana priroda, postojanje zaštićenih područja i prirodnih dobara	Ograničene smeštajne mogućnosti sa izuzetkom Zlatibora
Bogata istorijska baština i postojanje atrakcija (Most na Drini, Mokra Gora, Medjugorje...)	Nizak nivo kvaliteta usluge u turizmu
Uzpostavljena saradnja prekograničnih partnera u oblasti turizma	Organičena infrastruktura na turističkim atrakcijama – dostup, oprema isl.
Mogućnosti	Pretnje
Potojeće inicijative za povezivanje turističke ponude, npr. Region Zapadna Srbija	Nizak nivo zaštite životne sredine, nepostojanje infrastrukture
Mogućnost za razvoj specifičnog turizma, npr. etno, bio-hrana	Povećana konkurencija ostalih regionalnih turističkih destinacija
Relativna blizina značajnih tržišta, npr. Austrija, Mađarska, Italija, Nemačka	Niska platna disciplina u plaćanju turističke takse

TP 8 – tehnolog., istraž., inovacije

Prednosti	Slabosti
Niska cena radne snage – istraživača	Niski kapaciteti za istraživanje i tehnološki razvoj na Srpskoj strani granice
Unapređene aktivnosti u ICT sektoru i poboljšane mogućnosti za izvoz	Nizak interes sa strane opština i institucija za tehnološki razvoj, inovacije i ICT
Postojanje tradicionalnih univerzitetskih centara na BiH strani – Sarajevo, Tuzla	Nizak udeo GDP-a, namenjen finansiranju istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija

Mogućnosti	Pretnje
Potencijali za saradnju lokalnih ICT firmi sa velikim multinacionalkama	Nemogućnost praćenja međunarodnih trendova u tehnološkom razvoju, istraživanju i inovacijama
Razvoj poslovnih inkubatora kao platformi za tehnološki razvoj, inovacije u preduzetništvo mladih	Nedostatak kritičke mase za uspešno i efikasno istraživanje, namenjeno privatnom sektoru
Povećan transfer iz univerzitetskih centara u privatni sektor	Organičena finansijska sredstva za istraživanje i razvoj

PROGRAMSKA STRATEGIJA

This is a project funded
by the European Union

giz

A project implemented by
a consortium led by GIZ²⁴

TP 1 – Zapošljavanje i sociala

- Tema je predložena jer:
 - Pokazala se kao jedna od najrelevantnijih tema
 - Nudi dobre mogućnosti za realizaciju u okviru prekograničnih programa
 - Uključuje elemente ostalih tema, npr. mladih i konkurentnosti

TP 1 – Zapošljavanje i sociala

SPECIFIČNI CILJEVI	REZULTATI
Poboljšanje zaposlenosti kroz ispunjavanje konkretnih i dokazanih potreba privatnog sektora	<ul style="list-style-type: none">• Razvijeni i sprovedeni održivi programi stručne spreme, na osnovi konkretnih potreba tržišta rada (dokazana potreba za stručnim profilima)• Sprovedeni programi prakse za nezaposlene u postojećim preduzećima• Unapređen kapacitet obrazovnih institucija i institucija za obrazovanje odraslih za bolje ispunjavanje potreba tržišta rada• Poboljšanje saradnje i komunikacije između privatnog sektora i tržišta rada

TP 1 – Zapošljavanje i socijala

SPECIFIČNI CILJEVI	REZULTATI
Promocija socijalne i ekonomske integracije osoba sa posebnim potrebama	<ul style="list-style-type: none">• Razvijene nove i podržane postojeće šeme podrške, koje se zasnivaju na konkretnim potrebama i usmerene su na grupe sa posebnim potrebama• Promovisano zapošljavanje grupa sa posebnim potrebama, uključujući razvoj socijalnog preduzetništva i zapošljavanje mladih

TP 1 – Zapošljavanje i socijala

SPECIFIČNI CILJEVI	REZULTATI
Podizanje kapaciteta ljudskih resursa u privatnom sektoru kroz poslovno unapređenje i otvaranje prema spoljnim tržištima	<ul style="list-style-type: none">• Udruživanje resursa preduzeća iz programske teritorije sa ciljem unapređea poslovanja i izgradnje konkrentnosti prema spoljnim tržištima• Razvoj novih proizvoda, koji se zasnivanju na konkuretnih prednostih programske teritorije i koji omogućavaju proširenje delatnosti

TP 2 – Životna sredina

- Tema je predložena zbog:
 - Velikih negativnih efekata u slučaju da se ne reše izazovi tog sektora
 - Velikih konkurentnih prednosti i prirodnih resursa koje treba održivo koristiti
 - Bliske veze sa ostalim tematskim prioritetima, npr. turizmom

TP 2 – Životna sredina

SPECIFIČNI CILJEVI	REZULTATI
Promocija odživog razvoja životne sredine i energetske efikasnosti	<ul style="list-style-type: none">• Unapređene prakse zaštite životne sredine i energetske efikasnosti• Unapređenje javnih usluga i službi u sektoru životne sredine• Podizana svest različitih grupa o održivom upravljanju životne sredine, klimatskim promenama i energetskej efikasnosti

TP 2 – Životna sredina

SPECIFIČNI CILJEVI	REZULTATI
Unaređenje prevencije od prirodnih katastrofa i zajedničke vanredne intervencije	<ul style="list-style-type: none">• Unapređenje postojeće hitne i intervencijske službe• Razvoj novih i unapređenje postojećih modela planiranja, informisanja i obaveštavanja o prirodnim katastrofama i vanrednom upravljanju

TP 4 - Turizam

- Tema je predložena jer:
 - turizam je jedna od konkurentnih prednosti programske teritorije
 - Postoje prirodne veze turizma i ostalih tematskih prioriteta – zapošljavanje, socijale, životne sredina, konkurentnosti
 - Nudi neke od najboljih mogućnosti za zajedničke projekte i pravi prekogranični efekat

TP 4 - Turizam

SPECIFIČNI CILJEVI	REZULTATI
Razvoj i promocija novih turističkih proizvoda/destinacija, koji demonistiraju kritičnu masu elemenata i povezuju veći broj interdisciplinarnih aktera sa obe strane granice	<ul style="list-style-type: none">● Razvijeni novi turistički proizvodi/destinacije, koji povezuju kritičnu masu elemenata i veći broj interdisciplinarnih aktera sa obe strane granice● Promovisani novi turistički proizvodi/destinacije

TP 4 - Turizam

SPECIFIČNI CILJEVI	REZULTATI
Unapređenje turističke ponude	<ul style="list-style-type: none">• Unapređen nivo usluga u turističkom sektoru preko poboljšanja kapaciteta zaposlenih• Poboljšana zaposljivost nezaposlenih, preko dokazanih i konkretnih potreba u turističkom sektoru• Unapređena mala turistička infrastruktura (dostup i infrastruktura na konkretnim turističkim atrakcijama)

TP 4 - Turizam

SPECIFIČNI CILJEVI	REZULTATI
Jačanje identiteta programske teritorije	<ul style="list-style-type: none">• Povezivanje korisnika sa obe strane granice preko kulturnih sadržaja• Povezivanje korisnika sa obe strane granice preko sportskih sadržaja• Istraživanje i zaštita istorijske baštine i tradicija

TP 8 – tehnolog., istraž., inovacije

- Tema je izabrana jer:
 - Je strateška tema i može da podigne konkurentnost na sasvim drugi nivo
 - Na programskoj teritoriji postoji par jakih centara iz kojih može da se prenosi znanje
 - Tema nudi realne mogućnosti za prekograničnu saradnju
 - Postoji mogućnost realizacije aktivnosti iz ostalih TP, npr konkurentnost

TP 8 – tehnolog., istraž., inovacije

SPECIFIČNI CILJEVI	REZULTATI
Podrška saradnji između istraživačkog, javnog i privatnog sektora	<ul style="list-style-type: none">• Unapređenje kapaciteta javnog i istraživačkog sektora za bolju podršku inovacijama i istraživanju u privatnom sektoru

TP 8 – tehnolog., istraž., inovacije

SPECIFIČNI CILJEVI	REZULTATI
Transfer znanja, inovacija, istraživanja i tehnologija u privatni sektor, za podizanje nivoa inovacija i tehnološkog razvoja u konkurentnim sektorima	<ul style="list-style-type: none">• Podržane nove preduzetničke inicijative istraživačkih institucija, istraživača i diplomaca, koje se zasnivaju na njihovim istraživačkim, inovativnim i tehnološkim postignućima• Rešavanje specifičnih istraživačkih i tehnoloških izazova u privatnom sektoru preko unapređene saradnje sa istraživačkim sektorom• Tehnološki unapređeni i inovirani procesi, produkti i usluge u privatnom sektoru

Naredni koraci

- Definicija specifičnih indikatora, sa kojima će se meriti specifični ciljevi i rezultati
- Definicija aktivnosti, koje će biti opravdane
- Priprema nacrtu programskog dokumenta (rok EU 30 Novembar)
- Konačni nacrt, predstavljenje u Bijelini 27 Novembra
- Komentari sa strane Evropske Unije

ZAHVALJUJEMO NA PAŽNJI

This is a project funded
by the European Union

giz

A project implemented by
a consortium led by GIZ